

บทบาทของหัวหน้าหมวดการศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัด
ในภาคเหนือ

นายสมชาย เจริญศิริสุททธิกุล

005181

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

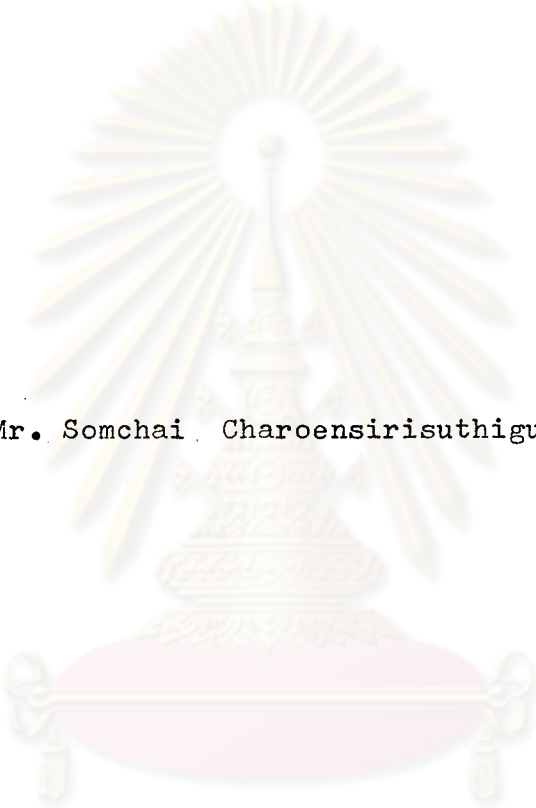
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2521

ROLES OF THE EDUCATION SECTION CHIEF OF THE PROVINCIAL
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN THE NORTHERN REGION

Mr. Somchai Charoensirisuthigul

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1978

ในภาคเหนือ จำนวน 17 คน หัวหน้าหมวดการศึกษาทั้งหมดในภาคเหนือ จำนวน 146 คน และครูใหญ่ร้อยละ 15 จาก 5 จังหวัดในภาคเหนือ คือ ลำปาง ลำพูน พิจิตร เชียงราย และ สุโขทัย จำนวน 324 คน เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม แยกออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการบริหารงานทั้ง 4 ด้านของหัวหน้าหมวดการศึกษา แบบสอบถามที่ส่ง ไปยังผู้ตอบแบบสอบถามได้รับคืนมา 416 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.42 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ โดยการหาการร้อยละ ค่ามัธยิม เลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทและหน้าที่ของหัวหน้าหมวดการศึกษาในปัจจุบันมีความสับสน เพราะยังไม่มีข้อกำหนดหน้าที่ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าหมวดการศึกษาให้แน่นอน ชัดเจน ในทุกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทำให้หัวหน้าหมวดการศึกษาที่มีความรู้สึกไม่มั่นคงในสถานะและการปฏิบัติงานการบริหารงานการศึกษาประจำตำบลเป็นลักษณะทำงานตามคำสั่งของหัวหน้าส่วนอำเภอเท่านั้น ส่วนการบริหารการศึกษาของหัวหน้าหมวดการศึกษาทั้ง 4 ด้านนั้น ผลการวิจัยปรากฏว่า หัวหน้าส่วนการศึกษาและหัวหน้าหมวดการศึกษา มีความเห็นตรงกันว่า หัวหน้าหมวดการศึกษาได้ปฏิบัติงานอยู่ในเกณฑ์ปานกลางทุกด้าน สำหรับกลุ่มครูใหญ่มีความเห็นว่า หัวหน้าหมวดการศึกษาได้มีการปฏิบัติในเรื่องการบริหารงานบุคคลและการบริหารงานธุรการ การเงิน และการให้บริการ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ส่วนการปฏิบัติงานในด้านความสัมพันธ์กับชุมชน และงานด้านวิชาการ กลุ่มครูใหญ่มีความเห็นว่า หัวหน้าหมวดการศึกษาได้ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย

2. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของหัวหน้าหมวดการศึกษาที่สำคัญ คือ การขาดอำนาจในการตัดสินใจสั่งการ ซึ่งทำให้การปฏิบัติงานด้านบริหารบุคลากร ไม่มีประสิทธิภาพ หัวหน้าหมวดการศึกษาเป็นเพียงผู้ประสานงานให้กับฝ่ายกระทรวงมหาดไทยเท่านั้น การให้ทุน-โทษ การบรรจุ โยกย้าย หัวหน้าหมวดการศึกษา ไม่มีอำนาจตัดสินใจสั่งการได้ อำนาจในการตัดสินใจขึ้นอยู่กับข้าราชการสังกัดกระทรวงมหาดไทย

3. การบริหารการศึกษาของหัวหน้าหมวดการศึกษาทั้ง 4 ด้าน ประชากรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่า หัวหน้าหมวดการศึกษาปฏิบัติงานในด้านการเงิน และการให้บริการ มากเป็นอันดับ 1 ด้านการบริหารงานบุคคล มากเป็นอันดับ 2 ด้านการบริหารงานชุมชน มากเป็นอันดับ 3 และด้านการบริหารงานวิชาการ เป็นอันดับสุดท้าย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title   Roles of the Education Section Chief of the
                         Provincial Administrative Organization in the
                         Northern Region.

Name   Mr.Somchai Charoensirisuthigul

Thesis Advisor   Dr.Amorncchai Tantimedh

Department   Educational Administration

Academic Year   1977

ABSTRACT

The Objectives of Research

1. To study the educational administration tasks of Education Section Chief of the Provincial Administrative Organization in the Northern Region, especially in the areas of the community relation and the administration of: personnel; academic affairs public services; budget and offices management.
2. To study the problems concerning the four administrative tasks of the Education Section Chief of the Provincial Administrative Organization in the Northern Region.
3. To compare the opinions of the Principal the Education Section Chief of the Provincial Administrative Organization and the Education Division Chief of the Provincial Administrative Organization concerning the four administrative tasks.

Research Procedure

The total population in this study were 487 educational administrators in the Northern Region, classified as follows:
17 Education Division Chief from all of the Provincial Administrative Organization, 146 Education Section Chief from all the Amphoe Administrative Organization, and 324 principals or 15 percents from 5 provinces : Lampoon, Pichit, Chiengrai, Lampang and Sukhothai, which were also in the Northern Region.

The instruments used in this study were questionnaires. They were consisted of:

1. status of the respondents
2. the four Educational Administrative tasks

From a total of 478 questionnaires 416 or 85.42 % were returned. The collected data were analyzed by the usage of percents, means, standard Diviation, and then presented by table with explanation.

Major findings

1. Regarding to the roles and duties of the Education Section Chief of the Provincial Administrative Organization, they were found confusing because at present neither roles nor duties have been set clearly in every Provincial Administrative Organization. The Education Section Chief, then felt unsecure about his position: working strictly under the order of the Chief of Amphoe

DL

Administrative Organization is a typical way of working in administering the primary education. Concerning to the four Educational Administrative Tasks of the Education Section Chief of the Provincial Administrative Organization, the result of the study showed that both the Education Division Chief of the Provincial Administrative Organization and the Education Section Chief of the Provincial Administrative Organization had the same point of view that the Education Section Chief of the Provincial Administrative Organization had performed in the middle level in every respect of the Education Administrative tasks. The group of principals pointed out that the Education Section Chief of the Provincial Administrative Organization had performed in the middle level in the areas personnel administration, public service, budget and offices management, but less in community relation and academic affair.

2. The most important problem of the educational administration of the Education Section Chief of the Provincial Administrative Organization was the personnel administration. It is because the Education Section Chief of the Provincial Administrative Organization had no authority to make any decision. It then became hard for the Education Section Chief of the Provincial Administrative Organization to work effectively. The Education Section Chief of the Provincial Administrative Organization, in fact, was just a co-ordinator serving under the Ministry of

Interior. He had no authority to award, to punish, or even to transfer any personnel working under him. He also had no authority to fill in new staff members. The authority to make decision authorized by the official of the Ministry of Interior.

3. By considering the degree of practice in all four educational administrative tasks, they could be put in order as follows: public services; budget and offices management; personnel; community relation and academic affair respectively.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้โดยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากหลายท่านคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อมรชัย พันธุ์เมธ อาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมการวิจัย ได้กรุณาให้คำแนะนำตรวจและแก้ไขอย่างใกล้ชิดตลอดมา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ อาจารย์ ดร. ณรงค์ บุญมี ไชยช่วยแนะนำปรับปรุงแก้ไขจนวิทยานิพนธ์สำเร็จอย่างสมบูรณ์ คุณ เชนวิทย์ สิทธิคำรัง ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองการศึกษาประชาบาล คุณอดิศักดิ์ เจริญพิทักษ์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายมาตรฐาน กองการประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา ได้ช่วยตรวจและแก้ไขแบบสอบถาม คุณลอย นิตยบุรณ หัวหน้าส่วนการศึกษาจังหวัดปัตตานี ได้ช่วยเหลือในการนำแบบทดสอบไปใช้กับนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์กิติ พวงเกษม อาจารย์ใหญ่โรงเรียนราชประชาสามาศัย ได้อนุเคราะห์ในการทำแบบสอบถาม ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับจากทุกท่านที่กล่าวนามมาแล้ว ตลอดจนเพื่อน ๆ ทุกคน ที่ได้มีส่วนช่วยเหลือในงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้โดยดี จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

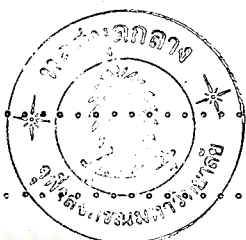
สมชาย เจริญศิริสุทธิกุล

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฐ
กิติกรรมประกาศ	ฎ
รายการตารางประกอบ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	๓
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๘
ขอบเขตของการวิจัย	๘
ข้อจำกัดของการวิจัย	๘
นิยามของคำที่ใช้ในการวิจัย	๙
ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัย	10
วิธีดำเนินการวิจัย	11
2 วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาประชาชาติ	14
- องค์การบริหารส่วนจังหวัด	14
- กองการศึกษาประชาชาติ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย	17
- กระทรวงศึกษาธิการ	18
- กุรุสภา	21
- คณะกรรมการส่วนจังหวัด (ก.จ.)	22

ปัญหาการจัดการศึกษาประชาบาลในปัจจุบัน	23
บุคลากรผู้ทำหน้าที่บริหารการศึกษาประชาบาล	32
- ผู้อำนวยการจังหวัด	32
- ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด	33
- หัวหน้าส่วนการศึกษา	33
- หัวหน้าส่วนอำเภอ	34
- หัวหน้าหมวดการศึกษา	34
การแต่งตั้งหัวหน้าหมวดการศึกษา	36
บทบาทของผู้บริหารการศึกษา	41
- ความหมายของคำว่า "บทบาท"	41
- การบริหารการศึกษา	43
การบริหารงานด้านวิชาการ	45
การบริหารงานด้านบุคลากร	48
การบริหารงานด้านธุรการ การเงินและให้บริการ	52
การบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	55
3 วิธีดำเนินการวิจัย	59
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	60
วิธีดำเนินการวิจัย	60
- ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	60
- การสุ่มตัวอย่างประชากร	61
- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	62
- การเก็บรวบรวมข้อมูล	65
- การเสนอข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการ การวิเคราะห์ข้อมูล	66

4	การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
	การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัว	68
	การวิเคราะห์บทบาทในการบริหารงานทั้ง 4 ด้านของ	
	หัวหน้าหมวดการศึกษา	74
	- งานบริหารด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	75
	- งานบริหารด้านบุคคล	83
	- งานบริหารด้านวิชาการ	91
	- งานบริหารด้านธุรการ การเงิน และให้บริการ	99
	- เปรียบเทียบความสำคัญของงานทั้ง 4 ด้าน	107
	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มประชากร	109
5	สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	114
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	114
	วิธีดำเนินการวิจัย	114
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล	115
	การวิเคราะห์ข้อมูล	116
	สรุปผลการวิจัย	116
	อภิปราย	122
	ข้อเสนอแนะ	130
	บรรณานุกรม	131
	ภาคผนวก	137
	ประวัติผู้เขียน	173

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร	62
2	แสดงจำนวนคำถามเกี่ยวกับกัยงานบริหารการศึกษา 4 ด้าน	64
3	แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ไ้รับคืน	66
4	แสดงลักษณะประชากรจำแนกตามอายุ	69
5	แสดงลักษณะประชากรจำแนกตามอายุราชการ	70
6	แสดงลักษณะประชากรจำแนกตามวุฒิทางการศึกษา	71
7	แสดงลักษณะประชากร จำแนกตามจำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการ อบรมพิเศษทางการบริหารการศึกษา	73
8	บทบาทด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	76
9	บทบาทด้านการบริหารงานบุคคล	84
10	บทบาทด้านการบริหารงานวิชาการ	92
11	บทบาทด้านการบริหารงานธุรการ การเงิน และให้บริการ	100
12	แสดงการเปรียบเทียบความสำคัญของงานทั้ง 4 ด้าน	107